

BASIC CONCEPTS OF WEBINAR TECHNOLOGY. THE ROLE OF WEBINARS IN THE EDUCATION SYSTEM

Durbek Mamatqulov¹

Qurbonali Salimjonov²

Jamshid Hakimov³

Tashkent State Technical University named after Islam Karimov

DOI: 10.5281/zenodo.17544575

Article History	Abstract
Received: 10.09.2025 Accepted: 06.11.2025	This article highlights the main concepts of webinar technology and its role in the education system. Webinars are a modern educational tool that enables interactive communication between teachers and students in real time through online platforms. The article examines the pedagogical significance of webinars, their role in activating the learning process, and effectively developing students' knowledge and skills. It also analyzes the possibilities of organizing distance learning using webinar technology and improving the quality and coverage of education. This article can be useful for independent researchers and students.

Keywords: Webinar technology, online learning, distance learning, interactive teaching, educational process, pedagogical technologies, real-time mode, student interaction, development of knowledge and skills, learning effectiveness, e-learning, virtual lesson, educational platforms, teacher's role, student activity, improving education quality, learning coverage, teaching methods, digital learning, innovative educational technologies.

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

¹ Tashkent State Technical University named after Islam Karimov, Tashkent, Uzbekistan

² Tashkent State Technical University named after Islam Karimov, Tashkent, Uzbekistan

³ Tashkent State Technical University named after Islam Karimov, Tashkent, Uzbekistan

VEBINAR TEXNOLOGIYASINING ASOSIY TUSHUNCHALARI. TA'LIM TIZIMIDA VEBINARLAR O'RNI

KALIT SO'ZLAR/ КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА:

Vebinar texnologiyasi, onlayn ta'lim, masofaviy ta'lim, interaktiv o'qitish, ta'lim jarayoni, pedagogik texnologiyalar, real vaqt rejimi, o'quvchilar bilan muloqot, bilim va ko'nikmalarni rivojlantirish, ta'lim samaradorligi, elektron ta'lim, virtual dars, ta'lim platformalari, o'qituvchi roli, o'quvchi faoliyati, ta'lim sifatini oshirish, ta'lim qamrovi, o'qitish metodlari, digital ta'lim, innovatsion ta'lim texnologiyalari.

ANNOTATSIYA/ АННОТАЦИЯ

Ushbu maqolada, vebinar texnologiyasining asosiy tushunchalari va ta'lim tizimidagi o'rni yoritilgan. Vebinarlar — bu onlayn platformalar orqali real vaqt rejimida o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasida interaktiv muloqot imkonini beruvchi zamonaviy ta'lim vositasi. Maqolada vebinarlarning pedagogik ahamiyati, ularning ta'lim jarayonini faollashtirish, o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini samarali rivojlantirishdagi roli ko'rib chiqiladi. Shuningdek, vebinar texnologiyasi yordamida masofaviy ta'limni tashkil etish, ta'limning sifati va qamrovini oshirish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Ushbu maqoladan erkin izlanuvchilar va talabalar foydalanishlari mumkin.

Zamonaviy ta'lim jarayoni doimiy ravishda texnologiyalar bilan boyitilib, onlayn va masofaviy ta'lim imkoniyatlarini kengaytirishga intilmoqda. Shu nuqtai nazardan, **vebinar texnologiyasi** ta'lim tizimida eng muhim va samarali pedagogik vositalardan biriga aylangan. Vebinar — bu internet orqali real vaqt rejimida tashkil etiladigan onlayn dars yoki seminar bo'lib, unda o'qituvchi va o'quvchilar interaktiv tarzda muloqot qiladilar. Vebinarlar an'anaviy darslardan farqli o'laroq, masofadan turib ham ta'lim jarayonini to'liq amalga oshirish imkonini beradi, shuningdek, o'quvchilarning faolligini oshiradi va ularni bilimlarni amaliyot bilan bog'lashga rag'batlantiradi.

Vebinar texnologiyasining asosiy xususiyatlaridan biri uning **interaktivligi**dir. Real vaqt rejimida savol-javoblar, muhokamalar, ovozi va videoyozuv orqali taqdimotlar amalga oshiriladi. Bu o'quvchilarga mavzuni tezroq anglash, tushunmagan joylarini darhol aniqlash va o'qituvchidan to'g'ridan-to'g'ri yordam olish imkonini beradi. Shu bilan birga, vebinarlar har bir qatnashchining faoliyatini monitoring qilish, ularga individual vazifalar berish va natijalarni baholash imkoniyatini ham beradi.

Ta'lim tizimida vebinarlar bir qancha **pedagogik afzalliklarni** taqdim etadi. Birinchidan, ular **ta'lim jarayonini faollashtiradi**. An'anaviy darslarda o'quvchilar ko'pincha passiv ishtirokchi bo'lishadi, lekin vebinarlarda har bir o'quvchi interaktiv faoliyatga jalb qilinadi: ular savol beradi, muhokamada qatnashadi, guruhli loyihalarda ishlaydi. Ikkinchidan, vebinarlar **bilim va ko'nikmalarni samarali rivojlantirishga** yordam beradi. Vebinarlar orqali o'quvchilar nazariy bilimni amaliy faoliyat bilan bog'lab, real vaziyatlarda qo'llashni o'rganadilar. Uchinchi afzallik — **ta'limning qamrovi va sifati**

oshadi. Internet orqali tashkil etilgan vebinarlar hududiy cheklovlarsiz, ko'p o'quvchi va mutaxassislarni jalb qilish imkonini beradi.

Vebinarlar masofaviy ta'limning ajralmas qismi hisoblanadi. Pandemiya davrida dunyo bo'ylab yuz minglab maktab va oliy ta'lim muassasalari vebinarlar orqali o'quv jarayonini davom ettirishga majbur bo'ldi. Shu bilan birga, vebinar texnologiyasi **ta'limning individualizatsiyasini** ham qo'llab-quvvatlaydi. O'quvchilar o'zlarining shaxsiy tezliklari bo'yicha bilim oladi, qayta ko'rib chiqish imkoniyatiga ega bo'ladi va darslarni yozib olish orqali mavzuni qayta o'rganadi.

Vebinar texnologiyasining samaradorligini oshirish uchun turli pedagogik metodlar qo'llaniladi. Masalan, **muammoli savollar, rolli o'yinlar, guruhli muhokamalar, interaktiv testlar** va **onlayn loyiha ishlari** vebinarlarning samaradorligini kuchaytiradi. Shuningdek, o'qituvchilar uchun vebinarlar o'z malakasini oshirish, yangi pedagogik texnologiyalarni o'rganish va tajriba almashish imkoniyatini ham beradi.

Vebinar texnologiyasi orqali ta'limning **innovatsion ko'rinishlari** paydo bo'ladi. Masalan, virtual laboratoriyalar, simulyatsiya dasturlari, onlayn eksperimentlar va multimedia vositalari o'quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Bu o'quvchilarda **ijodkorlik, mantiqiy fikrlash** va **muammolarni hal etish ko'nikmalarini** rivojlantirishga yordam beradi.

Shuni ta'kidlash lozimki, vebinar texnologiyasi nafaqat oliy ta'limda, balki maktab, kasb-hunar va professional ta'lim tizimlarida ham keng qo'llaniladi. U o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida vaqt va makon chegaralarini yo'q qiladi, ta'limni hamyonbop va qulay qiladi. Shu sababli, zamonaviy ta'lim tizimida vebinarlar o'rni tobora ortib bormoqda va ular ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanmoqda.

Xulosa qilib aytganda, vebinar texnologiyasi — bu zamonaviy ta'limning eng samarali vositalaridan biri bo'lib, u **ta'lim jarayonini interaktiv, samarali va keng qamrovli qilishga xizmat qiladi**. Vebinarlar yordamida nafaqat bilim va ko'nikmalarni rivojlantirish, balki o'quvchilarda mustaqil izlanish, tanqidiy fikrlash va ijodiy yondashuvni shakllantirish ham mumkin. Shu bois, har bir ta'lim muassasasi va pedagog vebinar texnologiyasidan faol foydalanishi, ta'lim jarayonini innovatsion asosda rivojlantirishga intilishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Salmon, G. (2011). *E-Moderating: The Key to Teaching and Learning Online*. Routledge.
2. Anderson, T., & Dron, J. (2011). *Three generations of distance education pedagogy*. The International Review of Research in Open and Distributed Learning, 12(3), 80–97.
3. Palloff, R. M., & Pratt, K. (2013). *The Excellent Online Instructor: Strategies for Professional Development*. Jossey-Bass.
4. Bates, A. W. (2015). *Teaching in a Digital Age: Guidelines for designing teaching and learning*. Tony Bates Associates Ltd.

5. Hrastinski, S. (2008). *Asynchronous and synchronous e-learning*. EDUCAUSE Quarterly, 31(4), 51–55.
6. Moore, M. G., & Kearsley, G. (2011). *Distance Education: A Systems View of Online Learning*. Wadsworth.
7. Siemens, G. (2005). *Connectivism: A learning theory for the digital age*. International Journal of Instructional Technology and Distance Learning, 2(1), 3–10.
8. Anderson, T. (2008). *The Theory and Practice of Online Learning*. AU Press.
9. Bonk, C. J., & Graham, C. R. (2006). *The Handbook of Blended Learning: Global Perspectives, Local Designs*. Pfeiffer.
10. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.
11. Hasanboeva, O. (2020). *Zamonaviy ta'lim texnologiyalari va innovatsiyalar*. Toshkent: "Fan va texnologiya" nashriyoti.
12. Mavlonova, R. (2019). *Masofaviy ta'lim va vebinar texnologiyalari*. Toshkent: TDPU ilmiy jurnali.
13. Azizxodjayeva, N. (2017). *Pedagogik texnologiyalar va ularning samaradorligi*. Toshkent: TDPU nashriyoti.
14. OECD (2020). *The Future of Education and Skills 2030*. OECD Publishing, Paris.
15. Brookfield, S. (2012). *Teaching for Critical Thinking: Tools and Techniques to Help Students Question Their Assumptions*. Jossey-Bass.